

Õiguskaitse kättesaadavus keskkonnaasjades - Austria

Diese Seite wurde maschinell übersetzt. Für die Qualität kann keine Gewähr gegeben werden.

1. [Constitutional Foundations](#)
2. [Kohtusüsteem](#)
 - #II
4. [Juurdepäas teabele](#)
5. [Õiguskaitse kättesaadavus, üldsuse osalemine](#)
6. [Õiguskaitse kättesaadavust tegevuse või tegevusetuse](#)
7. [Muud võimalused õigusemõistmisele juurdepääsuks](#)
8. [Kaebeõigus](#)
9. [Seaduslik esindamine](#)
10. [Tõendid](#)
11. [Esialgne õiguskaitse](#)
12. [Kohtukulud](#)
13. [Finantsabimehhanismid](#)
14. [Ajakohasus](#)
15. [Muud küsimused](#)
16. [On välismaalane,](#)
17. [Piiriülesed juhtumid](#)

I. Constitutional Foundations

Austria konstitutsioonilises õiguses ei ole sätestatud subjektiivset õigust (puhtale, tervislikule, soodsale vms) keskkonnale.

Austria on täielikult pühendunud keskkonnakaitse üldeesmärgi täitmisele. See põhimõte on alates 1984. aastast sätestatud keskkonna igakülgset kaitsmist käsitlevas föderaalises konstitutsioonilises seaduses (Bundesverfassungsgesetz (BVG) über den umfassenden Umweltschutz), kuid selle seadusega ei ole ette nähtud keskkonnakaitsega seotud põhiõigust. Tuumavaba Austriat käsitleva föderaalise konstitutsioonilise seaduse (BVG über ein atomfreies Österreich) kohaselt on tuumaenergia tootmine Austrias keelatud. Föderaalise põhiseadusega (Bundes-Verfassungsgesetz — B-VG) on ette nähtud keskkonnakaitsealaste pädevuste jaotus föderaaltasandi, liidumaade ja haldusringkondade valitsusasutuste vahel.

Austria föderaalise põhiseaduse (B-VG) kohaselt on keskkonnakaitse valdkondadeülene küsimus, millega seotud pädevus on jagatud föderaalvalitsuse ja liidumaade vahel. Sellest tulenevalt on paralleelselt liidumaade õigusaktidega (nt looduskaitsealased õigusaktid või ehitusseadus) olemas ka föderaaltasandi õigusaktid (nt jäätmeäitlusseadus, 2000. aasta tööstusseadustik, 1994. aasta keskkonnamõju hindamise seadus, veeseadus ja metsaseadus), millega reguleeritakse keskkonnakaitset.

Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis, millel on Austrias põhiseadusega võrdne toime, on sätestatud, et igaühel on oma tsiviilõiguste ja -kohustuste või temale esitatud kriminaalsüüdistuse üle otsustamise korral õigus õiglasele kohtumenetlusele (Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikkel 6). Igaühel on õigus saada juurdepääs õiguskaitsele, mida pakuvad sõltumatud ja erapooletud seaduse alusel moodustatud kohtud. Menetlused peavad olema avalikud ja suulised. Peale selle sisaldab säte õigust menetluse lõpuleviimisele mõistliku aja jooksul. Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikliga 13 on tagatud õigus tõhusale õiguskaitsevahendile.

Austria kodanikud ei saa haldus- või kohtumenetluses tugineda otse keskkonda käsitlevale põhiõigusele. Austria põhiseaduse ega Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni või Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga ei ole sellist põhiõigust ette nähtud.

Pooled võivad otse tugineda välislepingutele, kui asjaomastel lepingutel on konstitutsioonilise seaduse või seaduse staatus ja kui nende sisu on piisavalt konkreetne (föderaalse põhiseaduse artikkel 18). Juhul kui pädevad organid (parlament, föderaalvalitsus, liidupresident) otsustavad välislepingu vastu võtta eraldi aktidega või määrustega vms, ei ole lepingule võimalik otse tugineda (föderaalse põhiseaduse artikli 50 lõike 2 punkt 4).

Keskonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnanähtude otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon (Århusi konventsioon) ratifitseeriti ilma, et konventsiooni Austria õigusraamistikku ülevõtmiseks oleks eraldi akte, määruseid vms vastu võetud. Juhul kui konventsiooni sätete sisu on piisavalt konkreetne, on võimalik sellele otse tugineda.

II. Kohtusüsteem

Austria kohaldab põhimõtet, täitev- ja kohtuvõimu lahususe. Sellepärast tuleb eristada

a) tsiviil- ja kriminaalasjades, ja

B.) haldusõiguse osakond

Tsiviil- ja kriminaalasju menetlevad nelja eri liiki kohtud (loetletud alates madalama astme kohtust kõrgeima astme kohtuni):

- Ringkonnakohtud
- Piirkonnakohtud
 - Toimivad esimese astme kohtutena olulisemate juhtumite korral;
 - Toimivad ka apellatsioonikohtutena ringkonnakohtute otsuste peale esitatud apellatsioonide korral;
- Neli apellatsioonikohtut:
 - Toimivad apellatsioonikohtutena ringkonnakohtute otsuste peale esitatud apellatsioonide korral;
- Ülemkohus kui kõrgeim instants tsiviil- ja kriminaalasjades.

Tsiviil- ja kriminaalkohtud ei ole pädevad vaatama läbi haldusasutuste tehtud otsuseid või määruseid.

Põhimõtteliselt haldusasjadega seoses selline kohtusüsteem puudub. Ainult mõned haldusasutuste tehtud otsused on võimalik läbi vaadata liidumaade sõltumatutes halduskohtutes (Unabhängige Verwaltungsenate — UVS). Kui kõik haldusõiguslikud õiguskaitsevahendid on ära kasutatud, on erakorralise kaebuse esitamine viimase astme kohtule (halduskohus — Verwaltungsgerichtshof) ainus võimalus haldusasjades kohtu poole pöörduda. Põhiseaduskohus (Verfassungsgerichtshof) on pädev vaatama kohtulikult läbi haldusotsuste või -määruste õiguspärasust, haldusõigusnorme ja seaduste põhiseadusele vastavust. Näiteks kuulub põhiseaduskohtu pädevusse selliste asjade läbivaatamine, mis käsitlevad põhiõiguste rikkumist ametiasutuste poolt.

Keskkonnanähtude teevad otsuseid üldised haldusorganid (nt liiduministeeriumid, liidumaade kubernerid jne) ja nende küsimuste lahendamiseks on loodud spetsiaalsed haldusasutused. Eespool nimetatud sõltumatud halduskohtud toimivad läbivaatamisorganitena teatavate föderaalsete või liidumaadega seotud keskkonnanähtude korral ning apellatsioonioorganitena keskkonnanähtude karistustega seotud menetluste korral. Keskkonnamõju hindamise küsimustes on võimalik pöörduda spetsiaalse keskkonnanähtuse poole — neis asjades toimib apellatsiooniasutusena sõltumatu keskkonnakohus (unabhängiger Umweltsenat — US).

Meelepärase kohtualluvuse valimine (pädeva kohtu valimine menetlusosalise poolt) ei ole Austrias üldiselt võimalik. Hagi tuleb esitada asjakohase kohtuastme ja õige tööpiirkonna (linna) pädevale kohtule (nt haldus- või üldkohtule). Mõne tsiviilkohtumenetluse korral on pooltel siiski võimalik ühiselt otsustada, milline kohus on pädev hagi arutama.

Kaebus on ametiasutuste otsuste, peamiselt õiguslike otsuste (nt kohtuotsuste) ametlik vaidlustamine. Korralise apellatsiooni saab esitada selliste kohtuotsuste peale, mis ei ole veel õiguslikult siduvad (s.t kaebuse esitamise tähtaeg ei ole möödunud). Austria õigusraamistikus on eri liiki korralisi apellatsioone. Need on:

- *Otsuse edasi kaevata*
- *Rekurs (apellatsioon kohtumääruse peale); ja*
- *Muudetud.*

Erakorralisi õiguskaitsevahendeid kasutatakse õiguslikult siduvate otsuste vaidlustamiseks. Seadusega on kindlaks määratud, millistel eritingimustel võib selliseid erakorralisi õiguskaitsevahendeid kasutada.

Halduskohus võib apellatsiooni alusetuks tunnistada ja rahuldamata jätta, asja madalama astme asutusele tagasi saata või otsuse sisuliselt läbi vaadata (halduskohut. 42 lõige 1; seaduse (Verwaltungsgerichtshofgesetz — VwGG). Seda võib teha juhul, kui asja menetlemine on niikaugel, et asjas saab teha otsuse, ning kui lihtsuse, eesmärgipärasuse ja kulude kokkuhoiu aspektist (halduskohut käsitleva seaduse artikli 42 lõige 3a) on parem, et otsuse teeb halduskohus. Kui halduskohus saadab asja haldusasutusele tagasi, peab haldusasutus juhinduma halduskohtu arvamusest.

Enamiku keskkonnaasjade suhtes kohaldatakse haldusmenetlust. Sellest olenemata kuulub mõni keskkonnaasi lahendamisele kriminaal- ja tsiviilkohtutes.

Kriminaalmenetluste korral on igaühel õigus teatada kuriteost (nt teatavate ametiasutuste või ametiisikute võimu kuritarvitamine) prokuröridele. Need isikud võivad osaleda menetluses ja anda tunnistajana ütlusi, kuid neil ei ole õigust otsustada kohtuasja algatamise üle. Kohtu otsustega seoses saavad õiguskaitsevahendeid kasutada ainult prokurör ja süüdistatav.

Austria tsiviilõigus sisaldab ainult üksikuid keskkonnaküsimustega seotud sätteid. Käesolevaga annab immisioonikontrolli. 364 ja 364a Austria tsiviilseadustiku (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch — ABGB). Naabritel on kaebeõigus. Naaber on määratletud kui mis tahes isik, kes elab immisiooni või käitise mõjualas. Neil isikutel on õigus saada esialgset õiguskaitset ja hüvitist. Kui haldusasutus on käitisele andnud tegevusloa, peab naaber taluma käitise põhjustatud immisiooni (kuid tal on õigus hüvitisele). Täiendavad piirangud saab kehtestada üksnes juhul, kui loa alusel tegutseva käitise tekitatud immisioon ohustab naabrite elu või tervist.

Põhimõtteliselt tuleb õiguskaitse kättesaadavus tagada igaühele, kelle subjektiivseid õigusi on riigi tegevusega rikutud. Subjektiivne õigus antakse selliste õigusnormidega, mille eesmärk on muu hulgas ka teenida ja kaitsta üksikisiku huve. Sellega seoses on spetsiaalne roll antud põhiõigustele, mille ainus eesmärk on kaitsta üksikisikute huve riigi tegevuse vastu.

Eespool nimetatud eeskirjade kohaselt on isikul keskkonnaküsimusi käsitlevates haldusmenetlustes kaebeõigus üksnes juhul, kui ta on otseselt mõjutatud. Seega peab haldusmenetluse alustamiseks või selles osalemiseks olema isiku subjektiivne õigus otseselt mõjutatud ja seadusega peavad talle olema antud menetlusosalise erioigused.

Põhimõtteliselt on kohtud menetlusosaliste esitatud hagi sisuga seotud. See tähendab, et kohtud ei saa toimida omal algatusel.

III Juurdepääs teabele

Keskkonnateavet peavad andma haldusasutused ja muud institutsioonid, kes täidavad keskkonnaküsimustega seotud ülesandeid. Juhul kui need asutused keelduvad keskkonnateabe andmisest või annavad valet või ebapiisavat teavet otse taotleja või isik, keda teabe andmisest keeldumine või vale teave võib nõuda ametliku negatiivse otsuse tegemist (keskkonnateabeseaduse (8 Umweltinformationsgesetz — UIG). Pärast seda on taotlejal õigus esitada ametliku negatiivse otsuse peale kaebus sõltumatule halduskohtule. Seejärel saab taotleja esitada kaebuse (Bescheidbeschwerde) põhiseaduskohtule või halduskohtule.

Täitmisest keeldumise või ebapiisava teabe taotlus peab olema põhjendatud (SEC. 5 UIG) ja teabe taotlejat tuleb teavitada sätestatud kättesaadavatest õiguskaitsevahenditest SEC. 8 keskkonnateabeseadusest (UIG).

Keskkonnakaitse suhtes kohaldatavad menetluseeskirjad on põhimõtteliselt sätestatud teabenõuetega keskkonnateabe seaduse (UIG) ise. Kõigi nimetatud seadusega reguleerimata küsimuste suhtes tuleb kohaldada üldises haldusmenetluse seaduses (Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz — AVG) sätestatud menetlusnorme.

Ametliku otsuse vastuvõtmiseks üldises haldusmenetluse seaduses tuleb täiendavalt kohaldada juhul, kui kõnealust küsimust reguleerivad valdkondlikud sätted ei sisalda konkreetseid menetlusnorme (keskkonnateabeseaduse (8/2 UIG).

Üldises haldusmenetluse seaduses on kaebustele sätestatud järgmised vorminõuded:

- Kaebus tuleb esitada kirjalikus vormis;
- kaebus tuleb üldjuhul koostada saksa keeles;
- Kaebus tuleb esitada kahe nädala jooksul alates ametliku negatiivse otsuse tegemisest;
- Kaebus tuleb esitada negatiivse otsuse teinud haldusasutusele.

Haldusmenetlustes ei ole kohustuslik kasutada õigusnõustajaid. Kuid kaebuse halduskohtule või põhiseaduskohtule, peab esitama volitatud advokaat (see tähendab, et õigusnõustaja kasutamine on kohustuslik) (halduskohut. Seaduse 24 punkt 2 et seq. 17 lõige 2; seaduse (Verfassungsgerichtshofgesetz — VfGG).

Kohtutel on juurdepääs teabele, mille kättesaadavus vaidlustati. Kohus kujundab oma otsuse vaidlustatud teabe põhjal, kaaludes seejuures hageja ja ametiasutuse esitatud poolt- ja vastuargumente.

Kui sõltumatu halduskohus leiab, et kaebus on põhjendatud, tühistab ta teabe andmisest keeldumise otsuse. Ametiasutuse jaoks on sõltumatu halduskohtu otsus ja tõlgendused siduvad ning ta on kohustatud teabe avaldama.

Keskonnateavet käsitlev kord, mis on reguleeritud avaliku õiguse (öffentliches Recht) normidega, koosneb ühest föderaalset keskkonnateabeseadusest (Bundes-Umweltinformationsgesetz — UIG) ja üheksast liidumaade keskkonnateabeseadusest (Landes-Umweltinformationsgesetz — L-UIG), mis hõlmavad Austria üheksa liidumaa seadusandlikku pädevusse kuuluvaid keskkonnavalase teabe nõudeid (nt looduskaitse valdkonnas).

IV. Õiguskaitse kättesaadavus, üldsuse osalemine

Tuleb märkida, et Austrias ei ole ühte ühtset keskkonnavalast õigusakti ega eraldi spetsiaalset pädevat asutust, kes vastutaks keskkonnavalõigusega seotud menetluste eest. Austria on pigem käsitlevad sätted on esitatud mitu õigusakti, mis käsitleb tsiviilõiguse valdkonna (eelkõige nn keskkonnavalase eraõiguse) ja kriminaalõiguse ka — enamikul juhtudel — (näiteks veemajanduse Wasserrechtsgesetz — WRG) — akti, jäätmekäitluse akti — Abfallwirtschaftsgesetz _awg, kaubanduse ja tööstuse seadus (Gewerbeordnung — GewO) jne). Kõige olulisem osa keskkonnakaitset käsitlevatest Austria õigusnormidest kuulub haldusõiguse valdkonda. Austria haldusõigus on osa avalikust õigusest (öffentliches Recht), millega reguleeritakse isikute (kodanike, äriühingute) ja riigi vahelisi suhteid. Tuleb rõhutada, et Austria Vabariik on liitriik. See tähendab, et õigusloome ja seaduste jõustamine on jagatud föderaalvalitsuse ja üheksa liidumaa (Länder) vahel kooskõlas neile antud pädevustega. Austria föderaalset põhiseadusega (B-VG) on reguleeritud seadusandlik ja täidesaatev pädevus, mis on antud ühelt poolt föderaalvalitsusele ja teiselt poolt liidumaadele. Kui valdkondlikud õigusaktid ei sisalda haldusmenetlust käsitlevaid erisätteid, kohaldatakse nende seaduste rakendamise suhtes üldist haldusmenetluse seadust (Allgemeines Verwaltungsverfahrensgesetz — AVG).

Tsiviilõiguse ja haldusõiguse valdkonna menetlused on erinevad. Mõlemad süsteemid toimivad teineteisest sõltumatult. Nende raames kasutatavad õiguskaitsevahendid siiski täiendavad ja toetavad üksteist. Mis puutub keskkonnavalasesse eraõigusesse, sisaldab Austria tsiviilseadustik (ABGB) üldiste ja erieeskirjade kogumit. Üldiselt on igaühel, keda ohustab saaste või kes kardab sellise ohu tekkimist, õigus algatada kohtuasi saastaja vastu ja taotleda kohtumäärust. Eelkõige on Austria tsiviilseadustiku (ABGB) artiklis 364 ja sellele järgnevatel artiklites sätestatud, et naaberitel on võimalik esitada hagi, millega taotletakse kaitset naaberkiinnistutelt pärineva lubamatu immissiooni eest. Peale selle on naaberitel õigus keelata teatavat läve ületav immissioon. Sellega seoses loetakse häiringuks otsest või kaudset immissiooni, mis pärineb ühelt kinnistult ja avaldab mõju teisele kinnistule (nt reovesi, lõhn, müra, valgus ja kiirgus).

Üldine kontseptsioon kõrval Lisaks tsiviilseadustikus sätestatud naabusõiguse üldpõhimõttele ja võimalusele esitada selle alusel hagi on naabrid ja neile menetlusosalistena antud õigused sageli leidnud sõnaselget käsitlemist eraldi haldusõiguslikes keskkonnavalastes seadustes (nt.. Keskkonnavalõigu hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus, tööstusseadustik).

Esimeses astmes tehtud haldusotsuseid ei saa otse kohtus vaidlustada. Sellest olenemata on teatavate juhtumite korral seadusega ette nähtud võimalus esitada kaebus sõltumatutele halduskohtutele (Unabhängige Verwaltungsenate), mis tegutsevad teise astme instantsidena.

Haldusõiguslikud õiguskaitsevahendid peavad olema täielikult ära kasutatud, enne kui pooled saavad otsuste vaidlustamiseks pöörduda kaebusega halduskohtu või põhiseaduskohtu poole (erakorraline õiguskaitsevahend).

Halduskohus ei ole üksnes cassational kohus — on pädev kontrollima sisulist ja protseduurilist seaduslikkust ja haldusotsuste ja asjaomased kohtuasjad tagasi otsuse teinud asutus võib viia läbi uus menetlus ja teha kohandatud otsuse. Halduskohus on samuti, kuid ta on pädev otsustama nende põhjendatust (SEC. 42 punkt 1 ja 3a).

Üks oluline õigusakt, mis hõlmab paljusid erinevaid keskkonna seisukohast asjakohaseid tegevusi, on keskkonnavalõigu hindamist käsitlev seadus (Umweltverträglichkeitsprüfungsgesetz — UVP-G 2000). Sellega nähakse ette keskkonnavalõigu käsitlevad spetsiaalsed menetluseeskirjad nii eraõiguslike kui ka avalik-õiguslike projektide jaoks, millega seoses tuleb läbi viia spetsiaalne keskkonnavalõigu hindamine (KMH).

Kõigil KMH menetluse osalistel on õigus vaidlustada KMHd käsitlev lõplik otsus. Peale projekti taotleja võivad KMH menetluses osaleda järgmised isikud (KMHd käsitleva seaduse artikkel 19):

- Naabrid;
- Keskkonnavalõiguse ombudsman;
- Koostööd tegevad ametiasutused;

- Kodanike rühmad;
- Keskkonnaorganisatsioonid
- Veemajanduse planeerimisasutus;
- Asjakohastes haldusõigusnormides sätestatud isikud.

Lõplikud KMH load võib läbi vaadata sõltumatu keskkonnakohus (Unabhängiger Umweltssenat) (KMHd teise astme 40. aasta keskkonnamõju hindamise seadus), kes on pädev igakülgset läbi vaatama esimeses astmes tehtud otsuseid, ja viimases astmes põhiseaduskohus või halduskohus. Ainult põhiseaduskohus või halduskohus võivad läbi vaadata KMH lube, mille on andnud föderaalne transpordi-, innovatsiooni- ja tehnoloogiaminister. KMHd käsitlevate otsuste vaidlustamise korral tuleb apellatsioon esitada nelja nädala jooksul. Sõltumatu keskkonnakohus võib oma otsusega kas vaidlustatud otsuse tühistada või teha selle asemel uue otsuse. Apellatsioonil on otsuse täitmist peatav toime (SEC. 64 üldine haldusmenetluse seadus). Tõendeid võib koguda sõltumatu kohus ise (tõendite vahetu kogumine). Seega võib korraldada suulise istungi, kui sõltumatu keskkonnakohus peab seda vajalikuks või kui menetluse pool seda nõuab. Üldiselt peavad suulised istungid olema avalikud.

KMHd käsitleva seaduse viimatisel muutmisega 2012. aastal kehtestati täiendav õiguskaitsevahend, mida saavad kasutada keskkonnaorganisatsioonid, kellel on nüüd õigus esitada avaldus projekti keskkonnamõju eelhindamist ehk keskkonnamõju hindamise vajalikkust käsitlevate otsuste läbivaatamiseks.

Sõltumatu keskkonnakohus ei toimi apellatsiooniorganina selliste eelhindamist käsitlevate otsuste korral, mille on teinud föderaalne transpordi-, innovatsiooni- ja tehnoloogiaminister ning mis käsitlevad riiklike maanteed ja kiirraudteid. Nende otsuste peale saab projekti taotleja, koostööd tegev ametiasutus, keskkonnaombudsman ja projekti asukoha omavalitsus esitada kaebuse halduskohtule.

Halduskohtule peab kirjaliku kaebuse esitama advokaat kuue nädala jooksul alates lõpliku otsuse tegemisest. Kaebusel ei ole otsuse täitmist peatavat toimet, kuid kohus võib otsuse täitmise peatada, kui sellele ei vastandu avalik huvi ja kui see on vajalik hageja ebaproportsionaalselt halvemas olukorda seadmise vältimiseks. Halduskohus võib kassatsioonhagi või otsus juhtumi sisust lähtuvalt (SEC. 42 punkt 1 ja 3a).

Reeglina võimaldatakse Austrias keskkonnaasjades ja samuti KMH menetlustes esialgset õiguskaitset. Pooleliolev loa- või apellatsioonimenetlus ei võimalda projekti elluviimist alustada.

Erandiks on KMH menetlused, mis on seotud riiklike maanteedega ja kiirraudteedega. Nende puhul on esimese astme asutusena pädev föderaalne transpordi-, innovatsiooni- ja tehnoloogiaminister, apellatsiooniorgan on halduskohus ja halduskohus ei tee otsust peatava toime võimaldamise kohta. Halduskohtu menetlus ei takista projekti elluviimise alustamist. See ei kehti juhul, kui halduskohus sedastab sõnaselgelt apellatsioonimenetluse raames, et menetlusel on otsuse täitmist peatav toime.

Saastuse kompleksse vältimise ja kontrolli kontekstis on tööstustegevuse puhul võimalik IPPC menetluse raames kasutada kahte erinevat apellatsioonietappi.

- Kui IPPC käitis vastab KMH läbiviimise tingimustele, saab teises astmes esitada kaebuse sõltumatule keskkonnakohtule.
- Lõplikud IPPC load, mille jaoks ei ole vaja KMH luba, võib läbi vaadata vastav sõltumatu halduskohus, kellel on sõltumatu keskkonnakohtuga sarnane organisatsiooniline kvaliteet.
- Peale selle on halduskohtu või põhiseaduskohtu poole võimalik pöörduda erakorralisi õiguskaitsevahendeid kasutades.

Põhimõtteliselt tuleb IPPC load üldsusele kättesaadavaks teha, sest üldsusel peab olema võimalik esitada oma arvamus enne seda, kui haldusasutus annab tööstustegevuse loa.

Teatavatel tunnustatud riiklikel või rahvusvahelistel keskkonnaorganisatsioonidel on kaebeõigus IPPC lubade andmise menetluse raames (SEC. 356b (kaubandus- ja tööstusseadustiku Gewerbeordnung)

Sõltumatul halduskohtul ja sõltumatul keskkonnakohtul on õigus hinnata IPPCd käsitlevate otsuste protseduurilist ja sisulist õiguspärasust ning kontrollida sisulisi ja tehnilisi tõendeid ja arvutusi, samuti IPPCga seotud dokumente.

IPPCd käsitlevate otsustega seotud kaebeõigus

- Menetlusosalise õiguste säilitamiseks IPPC menetluses ja edasistes apellatsioonimenetlustes peavad kavandatud käitise naabrid esitama projekti kohta vastuväited hiljemalt suulise istungi ajaks. Vastasel korral nad kaotavad oma õigused. Naabrite vastuväidete aluseks peab olema nende subjektiivsete õiguste rikkumine.

- Eespool nimetatud keskkonnaorganisatsioonid ei saa kasutada menetlusosalise õigusi, kui nad ei esita oma kirjalikke vastuväiteid kuue nädala jooksul alates IPPC taotluse avaldamisest.

Apellatsioonimenetluse algatamine peatab põhimõtteliselt esimeses astmes loa saanud projekti elluviimise (apellatsioonil on peatav toime).

Kuid IPPC loamenetluse raames on haldusasutusel teatavatel tingimustel (kui esialgne menetlus kestab kaua ja loa saamine on tõenäoline) õigus tegevusluba jõustada enne seda, kui jõustub lõplik luba (SEC. 354 kaubanduse ja tööstuse seadustik). Apellatsioonimenetluse raames lõpetab appellatsiooni käsitleva otsuse jõustumine sellise eelloa kehtivuse.

Juhul kui halduskohus tühistab IPPC loa, võib IPPC käitist siiski käitada kuni ühe aasta jooksul pärast seda, kui halduskohus on otsuse teinud (SEC. Kaubanduse ja tööstuse seadustik) 359c. See ei kehti juhul, kui halduskohus sedastab, et appellatsioonimenetlusel on otsuse täitmist peatav toime.

V. õiguskaitse kättesaadavust tegevuse või tegevusetuse

Austrias ei ole siiani kehtestatud üldist tsiviilõiguslikku keskkonnavastutuse korda. Peale juba eespool nimetatud sätete kehtivad järgmised sätted:

a neighbourly saastekontrolli ja vastutus (. Tsiiviilseadustiku artiklid 364 ja 364a), millega seoses saab pöörduda tsiviilkohtute poole;

b) avaliku süüline vastutus (tsiviilseadustiku § 1293 jj), ning

c) teatavad keskkonnaalased õigusaktid (nt veeseadus, metsaseadus), millega seoses saab hagi esitada tsiviilkohtule.

Punkti a kohta

Immissioonikontrolliga seotud vastutuse tekkimiseks ei ole süülise teo olemasolu nõutav. Naabril on õigus saada püsivat õiguskaitset ja hüvitist. Austria tsiiviilseadustiku artiklis 364a sätestatud erandi kohaselt ei anta esialgset õiguskaitset, kui häiringu põhjustajaks on haldusasutuselt heakskiidu saanud käitis. Sellisel juhul peab naaber mõju taluma (kuid tal on õigus saada hüvitist).

Punkti b kohta

Kooskõlas tsiviilvastutuse eeskirjadega on kahjuhüvitise maksmise kohustus seotud saastaja süüga. Austria tsiiviilseadustiku § 364, mille kohaselt ei võimaldata esialgset õiguskaitset pakutakse, kui häiringu põhjustajaks on haldusasutuse heakskiidu saanud käitis. Sellise menetluse raames võib nõuda looduskeskkonna seisundi taastamist või kui see ei ole võimalik, siis tekitatud kahju hüvitamist.

Punkti c kohta

Keskkonnaalastes õigusnormides sisalduvad vastutust käsitlevad sätted on konkreetsed ja sellepärast kohaldatakse neid eelisjärjekorras võrreldes tsiviilvastutuse sätetega. Nendega nähakse ette absoluutne vastutus süüst olenemata ja pannakse tõendamiskohustus menetluses kostjale.

Austria ametiasutuste vastutust käsitleva korra kohaselt võib hagi riigiasutuste poolt nende ülesannete raames toime pandud õigusvastaste ja süülise tegude vastu esitada pädevale maakohtule (riigivastutuse seadus). Keskkonnaküsimuste valdkonnas võiks siin nimetada näiteks vale keskkonnateabe süülist andmist.

Kannatanud pool võib nõuda põhjustatud kahju rahalist hüvitamist (SEC. 1 AHG).

Peale selle, kui riik ei rakenda ELi õigusakti asjakohaselt, on võimalik esitada riigivastutusega seotud hagi pädevale maakohtule. Juhul kui Austria seadusandja on vastutav (näiteks ELi õigusakti hilinenud rakendamisega) põhjustatud n-õ kahju eest, tuleb kaebus esitada põhiseaduskohtule.

Avaliku õigusega reguleeritud keskkonnavastutuse kord hõlmab ühte föderaalset keskkonnavastutuse seadust (B-UHG) ja üheksat liidumaa keskkonnavastutuse seadust (L-UHG).

Vastavalt Austria keskkonnavastutuse seadustele on keskkonnavastutuse küsimusi pädev lahendada haldusringkonna kohalik pädev ametiasutus (Bezirksverwaltungsbehörde).

Keskkonnaalaseid kaebusi (föderaalse majandus- ja sotsiaalnõukogus. 11 — keskkonnavastutuse seaduse (Bundes-Umwelthaftungsgesetz — B-UHG) võivad esitada füüsilised või juriidilised isikud, kelle õigusi võib olla rikutud tekitatud keskkonnakahju tagajärjel, või keskkonnaorganisatsioonid ja keskkonnaombudsman. Need isikud võivad esitada haldusringkonna pädevale ametiasutusele kirjaliku avalduse ümberplaneerimismeetmete võtmiseks. Kaebuse esitaja võib oma väiteid tõendada, esitades asjakohase teabe või tõendusmaterjali keskkonnavastutuse seaduse (Sec.11/3).

Asjakohased avalduse kahe nädala jooksul pärast EKJA keskkonnakahju, mille nimetatud isikud SEC. 11 (1) Kui föderalse keskkonnavastutuse seaduse, on neil isikutel — lisaks käitajale — kaebeõigus heastamist käsitlevas haldusmenetluses.

Otsused, mille haldusringkonna ametiasutus teeb keskkonnavastutuse seaduse kohaldamisel, võivad pooled vaidlustada kohalikus sõltumatus halduskohtus — näiteks otsused, millega haldusringkonna ametiasutus ei andnud luba halduskaebuse esitamiseks.

Sõltumatul halduskohtul on õigus hinnata üksnes keskkonnavastutust käsitlevate otsuste protseduurilist ja sisulist õiguspärasust. Juhul kui nimetatud asutus teeb vaidlustatud otsuse asemel uue otsuse, võib ta korraldada tõendite kogumise menetluse ning tal on õigus kontrollida sisulisi ja tehnilisi tõendeid jms.

Halduskohtu ja põhiseaduskohtu poole võib pöörduda juhul, kui sõltumatu halduskohtu otsusega on rikutud kaebuse esitaja subjektiivseid õigusi. Föderaalset põllumajandus-, metsandus-, keskkonna- ja veemajandusministril on õigus esitada ametlik kaebus halduskohtule, kui tegemist on kulude hüvitamise menetlusega.

Keskkonnaombudsmanil ja keskkonnaorganisatsioonidel puudub õigus pöörduda keskkonnavastutuse küsimustes halduskohtu poole.

Keskkonnavastutuse jõustamiseks kohtu poole pöördumise kord

- Isik peab olema olnud haldusringkonna ametiasutuses eelnevalt toimunud menetluse osaline (tema subjektiivseid õigusi peab olema mõjutatud).
- Esimese astme asutusele tuleb esitada haldusalasele läbivaatamisorganile suunatud kirjalik apellatsioon.
- Apellatsioon tuleb esitada kahe nädala jooksul pärast esimeses astmes tehtud otsuse jõustumist.
- Apellatsioonkaebuses tuleb selgitada selle esitamise põhjuseid ja sõnaselgelt märkida taotletavad meetmed. Lisaks tuleb nimetada, millise otsuse peale apellatsioon esitatakse.
- Halduskohtu poole on võimalik pöörduda erakorralist õiguskaitsevahendit kasutades.
- Kaebus tuleb esitada asutusele.
- Kaebus tuleb esitada kuue nädala jooksul pärast viimases astmes tehtud otsuse jõustumist.

Kaebuse peab esitama volitatud advokaat.

VI. Muud võimalused õigusemõistmisele juurdepääsuks

Muud vahendid:

- Ombudsmanide kogu ülesanne on kontrollida haldusorganite tegevust.
- Ombudsmanid võivad tegutseda omal algatusel või mõne sellise isiku kaebuse alusel, kelle subjektiivseid õigusi on haldusliku omavoli tulemusel rikutud.
- Ombudsmanide kogu võib esitada haldusorganile soovitusi.
- Ombudsmanide kogu esitab parlamendile oma tegevuse kohta aastaaruande.
- Ombudsmanide kogul on õigus vaidlustada haldusõigusnorme, esitades selleks kaebuse põhiseaduskohtule (põhiseaduse artiklid 139 ja 148e).

Keskkonnaombudsmanidel on kaebeõigus keskkonnaga seotud haldusmenetlustes. Eelkõige osalevad nad keskkonna säilitamist käsitlevates menetlustes. Peale selle on keskkonnaombudsmanidel menetlusosalise õigused KMHD või jäätmekäitlust käsitlevates menetlustes.

- Nende ülesanne on kontrollida objektiivse keskkonnaõiguse järgimist. Nad on formaalsed menetlusosalised (Formalpartei).
- Eespool nimetatud keskkonnamenetluste osalistena on nad pädevad vastavaid haldusotsuseid vaidlustama.
- Põhimõtteliselt ei ole neil õigust pöörduda kaebusega halduskohtu poole, sest nende staatus ei tulene subjektiivse õiguse rikkumisest. Mõnel juhul on neile antud kaebeõigus õigusaktidega (nt KMHD või jäätmekäitlust käsitlevates menetlustes).
- Neil ei ole õigust pöörduda halduskohtu poole keskkonnavastutusega seotud menetluste korral.
- Formaalsete menetlusosalistena ei ole neil õigust esitada kaebusi põhiseaduskohtule.

Prokurör vastutab süüdistuse esitamise eest kriminaalmenetluses. Nendes menetlustes juhib prokurör uurimist. Kõrgema astme haldusasutuse juhised on tema jaoks siduvad. Need volitused ei ole keskkonnaküsimustega seotud kriminaalmenetluste puhul teistsugused.

Austria karistusseadustikus ega haldusõiguserikkumise seadustikus (Verwaltungsstrafgesetz) ei ole sätestatud võimalust algatada keskkonnaasjadega seoses erasüüdistusmenetlust. Igaühel, kes kahtlustab, et kuritegu on toime pandud, on siiski õigus teatada sellest asjaomastele õiguskaitseasutustele.

Haldusasutused tegutsevad kõrgema astme haldusorganite juhendamisel ja nende järelevalve all ning kõrgema astme haldusorganite juhised on nende jaoks siduvad. Halduskohus teeb kõrgeima astme kohtulikku kontrolli. Teatavatel juhtudel on pädeval liidumistril õigus esitada halduskohtule kaebus (Amtsbeschwerde) väidetavalt õigusvastase haldusotsuse peale. Ühendust võib võtta ombudsmanide koguga, kes on pädev tegutsema ametiasutuste ebaseadusliku tegevuse või tegevusetuse korral.

Lisaks on Austrias kehtestatud ametlikku ja riigivastutust käsitlev kord (V/2) seoses hagi riigiasutuste poolt nende õigusvastaste ja süüliste tegudega.

Ametiasutuste korrupsiooni valdkonnas on pädev korrupsiooniküsimustele spetsialiseerunud prokurör.

VII. Kaebeõigus

Kaebeõigus	Haldusmenetlus	Kohtumenetlus
Üksikisikud	Peavad tõendama seaduses sätestatud õigustatud huvi. Kaotavad menetlusosalise õigused, kui ei tegutse õigeaegselt.	Peavad tõendama seaduses sätestatud õigustatud huvi. Kaebeõigus puudub, kui isik kaotas menetlusosalise õigused haldusmenetluse ajal (esimeses astmes). Kaebus halduskohtule ja põhiseaduskohtule.
Valitsusvälised organisatsioonid	Valitsusvälistel organisatsioonidel on kaebeõigus, kui nad täidavad teatavaid tingimusi seadusega ette nähtud — akrediteerimine (nt KMH menetluses). Peavad tõendama avalikku huvi. Kaotavad menetlusosalise õigused, kui ei tegutse õigeaegselt.	Kaebeõigus avalike huvide esindamise korral. Kaebeõigus puudub, kui nad kaotasid menetlusosalise õigused haldusmenetluse ajal (esimeses astmes). Ei ole õigust esitada kaebust halduskohtule või põhiseaduskohtule (välja arvatud teatavate KMHd käsitlevate juhtumite korral).
Muud juriidilised isikud	Asukoha omavalitsusüksus ja muud mõjutatud omavalitsused. Võivad nõuda õigusnormide järgimist ja avalike huvide austamist (subjektiivne õigus).	Asukoha omavalitsusüksusel ja muudel mõjutatud omavalitsustel on õigus esitada kaebus halduskohtule.
Ajutised rühmad	Kodanike rühmad peavad vastama teatavatele tingimustele (isikute arv, elukoht jne). Peavad tõendama seaduses sätestatud õigustatud huvi. Kaotavad menetlusosalise õigused, kui ei tegutse õigeaegselt.	Kaebeõigus halduskohtu ja põhiseaduskohtu menetlustes on tagatud, kui nad suudavad tõendada subjektiivse õiguse olemasolu.
Välisriigi valitsusvälised organisatsioonid	Rahvusvahelise tähtsusega projektide korral. Austria peab projektist olema teavitanud riiki, kus välisriigi valitsusvälisel organisatsioonil on registrijärgne asukoht.	Lp. Ülal: Austria valitsusväliste organisatsioonide kaebeõigus.

	Valitsusvälise organisatsiooni tegevusvaldkond peab hõlmama projekti ja selle potentsiaalset mõju. (üs. (Vt Austria valitsusväliste organisatsioonide kaebeõigus). Potentsiaalsed menetlusosalise õigused oma päritoluriigis.	
Muud isikud [1]#_f tn1		
	Keskkonnaombudsman Tegutseb keskkonnaalaste õigusnormide täitmise huvides (formaalne menetlusosaline). Menetlusosalise õigused ei kao.	Õigus esitada kaebus halduskohtule.

(1) Valitsusvälistel keskkonnaorganisatsioonidel on kaebeõigus üksnes KMH menetlustes, IPPC lubadega seotud menetlustes ja keskkonna taastamise menetlustes (Umweltsanierungsverfahren). KMH menetlustes on neil õigus pöörduda halduskohtu poole. Keskkonnamõju eelhindamise menetlustes ja juhul, kui ametiasutus on otsustanud, et projekti keskkonnamõju ei ole tarvis hinnata, on õiguslikult tunnustatud keskkonnaorganisatsioonil õigus esitada sõltumatule keskkonnakohtule avaldus KMHga seotud kohustuste täitmise kontrollimiseks.

(2) Kodanike rühmadel on kaebeõigus üksnes KMH menetlustes — täiendavate valdkondlike õigusaktidega ei ole kodanike rühmadele ette nähtud menetlusosalise õigusi.

(3) Austria õigusraamistikus ei ole sätestatud võimalust kasutada actio popularis't.

(4) Ombudsmanide kogul on õigus vaidlustada haldusõigusnorme menetluse põhiseaduskohtule (põhiseaduse artiklid 139 ja 148e).

(5) Keskkonnaombudsmanidel on kaebeõigus järgmistes menetlustes:

- Liidumaade seadustega (Landesgesetze) reguleeritud looduse säilitamist käsitlevates menetlustes ning
- teatavates menetlustes, mis on reguleeritud föderaalse seadusega (Bundesgesetz) — KMH menetlus, jäätmeäitlusseaduse kohane menetlus või keskkonna rehabiliteerimist käsitlev menetlus.

Neil on kaebeõigus KMHd ja jäätmeäitlust käsitlevates halduskohtumenetlustes.

(6) Erasüüdistajatel on kaebeõigus kriminaal- ja haldusõigusrikkumise menetlustes, kui see on ette nähtud materiaalõiguse aktidega.

(7) Veemajanduse planeerimisasutusel on kaebeõigus KMH menetlustes. Ta kaitseb veemajanduse valdkonna huve (formaalse menetlusosalisena). Tema menetlusosalise õigused ei kao ja tal on õigus esitada kaebus halduskohtule.

Põhimõtteliselt on KMHd ja IPPCd käsitlevates eeskirjades sätestatud erandid vähemalt valitsusväliste organisatsioonide kaebeõiguse kohta. Üldises haldusmenetluse seaduses on sätestatud kaebeõigust käsitlev üldeeskiri. Menetlusosalise õigused antakse juhul, kui isikul on asjaomase juhtumiga seoses õigustatud huvi. Asjaomased õigustatud huvid või subjektiivsed õigused on loetletud valdkondlikes seadustes. Keskkonnaküsimustes on kaebeõigus põhimõtteliselt ka naabritel, kuid mõistet „naaber” tõlgendatakse asjaomastes õigusaktides erinevalt.

VIII Seaduslik esindamine

Advokaat tegutseb õigusnõustajana õigusküsimustes. Selleks annavad õiguslast nõu ja esindavad oma kliente kohtu- ja haldusmenetlustes. Advokaadi kasutamine on võimalik mis tahes kohtu- või haldusmenetluses. Kriminaalkohtumenetlustes toimib advokaat kaitsjana. Maakohutes ja ülemkohtus toimetatavates tsiviilkohtumenetlustes on advokaadi kasutamine kohustuslik.

Õigusnõustaja kasutamine ei ole kohustuslik keskkonnamõju käsitlevates haldusmenetlustes. Üldise haldusmenetluse seadusega nähakse üksnes ette võimalus kasutada õigusesindajat (vabatahtlik esindaja kasutamine).

Halduskohtu ja põhiseaduskohtu menetlustes on õigusnõustaja kasutamine kohustuslik kõigis kohtuasjades.

Austria advokatuur annab teavet registreeritud advokaatide kohta liidumaade ja tegevusalade lõikes [2].#_ftn2

Austrias on advokaadid üldiselt spetsialiseerunud teatavatele õigusvaldkondadele ning riigis on olemas keskkonnaasjadele spetsialiseerunud advokaadid ja advokaadibürood.

IX. Tõendid

Haldusmenetluse pooled võivad taotleda, et kohtunik korraldaks visiidi kohapeale. Pooled võivad samuti esitada eksperdiarvamusi või taotleda oma eksperdi nimetamist. Nad võivad esitada ka eraõiguslikke või avalikke dokumente või ütlusi.

Tõendite kogumise menetluses lähtutakse tõendite vaba hindamise aluspõhimõttest (freie Beweiswürdigung). Ametiasutus või kohus peab iseseisvalt hindama, kas fakti tuleb käsitada tõendina või mitte. Sealjuures peab ametiasutus või kohus kohaldama üldist empiirilist lähenemisviisi (nagu see kehtib loodusteaduse või psühholoogia jms valdkondades). Põhimõtteliselt tuleb kõiki eespool nimetatud tõendeid hinnata võrdsetel alustel — kõik sõltub sellest, kui veenev on tõendite sisu.

Ainus erand on avalikud dokumendid — nende tõendamisväärtus tugineb nende sisu õigsusele.

Pooled võivad esitada uusi tõendeid esimese astme haldusmenetluse ajal, samuti teise astme menetluse raames. Pooltel on õigus esitada teavet juhtumi kõigi asjassepuutuvate aspektide kohta ja neil on õigus taotleda tõendite esitamist (SEC. 43/4 üldise haldusmenetluse seadus). Ametiasutusel on õigus taotlus rahuldamata ja tta, kui ta leiab, et see ei ole juhtumi seisukohast asjakohane.

Tõendite kogumise menetluse aluspõhimõte (keskkonnaasju käsitleva ja üldise haldusmenetluse raames) seisneb liidumaade kohustuses selgitada välja kõik teatavat juhtumit käsitlevad asjakohased faktid (Offizialmaxime). Seega on ametiasutus kohustatud toimetama tõendite kogumise menetlust omal algatusel. Seda põhimõtet peavad järgima ka sõltumatud kohtud, kes toimivad haldusmenetlustes poolkohtulike organitena.

Üldistes tsiviilkohtutes kohaldatakse tõendite kogumise menetluse suhtes dispositsioonipõhimõtet (Dispositionsgrundsatz). See tähendab, et põhimõtteliselt on pooled need, kes saavad menetlust alustada või lõpetada või muuta enda algatatud menetluse eset.

Eksperti arvamuste kasutamine on lubatud, kui see on menetluse seisukohast vältimatu:

- Juhul, kui seaduses on sätestatud eksperdiarvamuse kasutamine, või
- Juhul, kui otsuse seisukohast oluliste küsimuste lahendamine sõltub eriteadmistest, mida ametiasutusel ei ole.

Juhul kui asjas otsuse tegemiseks on vaja eksperdiarvamust, peab ametiasutus kõigepealt pöörduma ametlike ekspertide poole (erinevalt eraekspertidest nimetab haldusasutus ametlikud eksperdid alaliselt).

Eksperti arvamus ei ole tõendite vaba hindamise põhimõtte rakendamisest tulenevalt ametiasutuste jaoks siduv. Ametiasutus võib kontrollida arvamuse täpsust, lõplikkust ja terviklikkust. Juhul kui ametiasutus ei ole arvamuse kvaliteediga rahul, tuleb nõu pidada teise eksperdiga.

Esialgset õiguskaitset.

Sõltumatule halduskohtule esitatud kaebusel on otsuse täitmist peatav toime, kuid halduskohtule esitatud kaebusel põhimõtteliselt peatavat toimet ei ole, välja arvatud juhul, kui selles toimes on sõnaselgelt kokku lepitud.

Apellatsioonile peatav toime on välistatud, kui otsuse viivitamatu täitmine:

- on kooskõlas menetlusosalise huvidega või
- on kooskõlas avalike huvidega, sest on olemas vahetu oht (SEC. 64 lõige 2, üldise haldusmenetluse seadus). Avaliku huvi olemasolu ei ole siiski ainus olukord, mille puhul võetakse arvesse vahetu ohu olemasolu.

Selleks et ametiasutus saaks teha otsuse selle kohta, kas otsuse täitmine tuleks esitatud appellatsioonile tõttu peatada, peab ta huvid tasakaalustama (kaebuse esitaja huvi saada õiguskaitset versus muu avalik või erahuvi).

Esimeses astmes toimuva menetluse raames ei saa kavandatud projekti ellu viia seni, kuni antakse siduv luba.

Otsuse täitmist peatava toime tagamisega (SEC haldusmenetluse raames esitatud appellatsioonile. 64 üldine haldusmenetluse seadus) võimaldatakse ühtlasi esialgne õiguskaitse. Peale selle, kui kohtumenetluse raames (siin ka sõltumatus halduskohtus

toimiva menetluse raames) kohaldatakse ELi õigust välisti, ei ole apellatsiooni peatava toime välistamine võimalik. Kohus peab vajaduse korral võtma ajutisi meetmeid ning seda isegi juhul, kui seadusega ei ole esialgset õiguskaitset / ajutisi meetmeid ette nähtud.

Austria tsiviilõigus sisaldab ainult üksikuid keskkonnaküsimustega seotud sätteid. Käesolevaga annab immissoonikontrolli. 364 ja 364a Austria tsiviilseadustiku (Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch — ABGB). Naabritel on kaebeõigus. Naaber on määratletud kui mis tahes isik, kes elab immisiooni või käitise mõjualas. Neil isikutel on õigus saada esialgset õiguskaitset ja hüvitist. Kui haldusasutus on käitisele andnud tegevusloa, peab naaber taluma käitise põhjustatud immisiooni (kuid tal on õigus hüvitisele). Täiendavad piirangud saab kehtestada üksnes juhul, kui loa alusel tegutseva käitise tekitatud immisioon ohustab naabrite elu või tervist.

Lisaks võimaldatakse tsiviilõigusliku immissoonikontrolli raames esialgset õiguskaitset tegevuse või tegevusetuse korral, nimelt juhul, kui on tarvis tagada tegevuse või tegevusetuse suhtes esitatud nõuet. Peale selle on kaebuse esitajal immissoonikontrolli käsitleva menetluse raames õigus esitada hagi seoses valdusõiguse rikkumisega, mida iseloomustab menetluse väga lühike kestus.

Valdusõiguse rikkumist käsitlev hagi

- Kaebus tuleb esitada 30 päeva jooksul pärast valdusõiguse rikkumise ilmnemist.
- Asja arutamise käigus käsitletakse üksnes valduse fakti ja selle rikkumist (nt loata sisenemine territooriumile).
- Lõplik otsus sisaldab korraldust või keeldu ja otsusega võidakse näha ette võimalikud kaitsemeetmed.
- Otsuse võib täita enne selle kehtima hakkamist.

Immissoonikontrolli menetlustes on naabril õigus saada püsivat õiguskaitset ja hüvitist. Kohtumääruse taotlemise tingimus on, et immissoon ületab tavapärasest kohaliku taset ja takistab olulisel määral naabri kinnistu kasutamist.

Käesolevaga sätestatud erand. Austria tsiviilseadustiku § 364, mille kohaselt ei võimaldata esialgset õiguskaitset pakutakse, kui häiringu põhjustajaks on haldusasutuse heakskiidu saanud käitis. Sellisel juhul peab naaber mõju taluma (kuid tal on õigus saada hüvitist). Eeltingimus tahab tugineda. 364a tsiviilseadustiku naaber, on see, et ta peab olema osalenud eelnenud haldusmenetluses, mille raames käsitleti toomisrajatisele või käitisele tegevusloa andmist.

Esialgset õiguskaitset võimaldatakse üksnes taotluse alusel. Esialgse õiguskaitse võimaldamise eest vastutab see kohus, kus toimub põhikohtuasja arutamine. Esialgse õiguskaitse saamise tingimus on, et menetluse esemeks oleva objekti olemasolu või olukord on ohus ja võetakse kahju hüvitamise kohustus. Esialgse õiguskaitse taotlus on suunatud valitseva olukorra säilitamise meetmete võtmisele eesmärgiga hoida ära kahju tekkimine.

Nende õiguskaitse taotlemise menetluste korral, mille lõpus tehakse kohtuotsus (tagatakse püsiv õiguskaitse — Unterlassungsurteil), tuleb apellatsioon esitada maakohtule.

Esialgset õiguskaitset käsitlevates menetlustes on võimalik kasutada kahte õiguskaitsevahendit (millel ei ole otsuse täitmist peatavat toimet):

- Vastulause (Widerspruch);
- Kohtumääruse peale esitatud apellatsioon (Rekurs).

Valdusõiguse rikkumist käsitlevates menetlustes tuleb kohaldada tsiviilkohtumenetluse seadust. Apellatsiooni võib esitada maakohtule nelja nädala jooksul. Mis tahes edasine apellatsioonivõimalus (kolmas aste) puudub.

Püsiva õiguskaitse andmine on võimalik vaidlustada (esitada apellatsioon) pädevas maakohtus.

XI. Kohtukulud

Haldusmenetluse korral on iga menetlustoimingu jaoks kehtestatud eraldi kulukategooria. Loetelu on üsna põhjalik. Kulukategooriad on esitatud Austria Vabariigi maksumäärus (bundesverwaltungsabgabenverordnung). Selle määrusega on ette nähtud järgmised keskkonnaasjade korral asjakohased kulukategooriad:

- Veekasutusload;
- Tööstus- ja kaubandusküsimused;
- Elektrienergia
- Aurukateldega seotud küsimused;

- Raudteega seotud küsimused.

Lisaks kohaldatakse haldusasutuste koostatud dokumentide ja tehtud ametlike toimingute korral riigilõivuseadust (Gebührengesetz) ning nende toimingute korral, mida haldusametnikud teevad väljaspool ametiasutust, kohaldatakse komisjonitasusid käsitlevat määrust (Kommissionsgebührenverordnung 2007).

- Tsiviilkohtumenetluse kohtukulud sõltuvad hagi summast, mille alusel arvutatakse Austria kohtukulude seaduse (Gerichtsgebührengesetz — GGG) kohaselt kulud.

7000 eurot 142,50 eurot	70 000 eurot	Kohtukulud apellatsioonimenetluse korral 700 eurot 58 eurot 37 eurot 7000 eurot 285 eurot 518 eurot
700 EUROT	58 EUROT	37 EUROT
7.000 EUROT	285 EUROT	518 EUROT
70.000 EUROT	1.322 EUROT	1.945 EUROT

Turve Austria kohtukulude seaduse artikkel 32.

- Sõltumatule keskkonna kohtule kaebuse esitamise korral tuleb maksta tasu 14,30 eurot.
- Sõltumatule halduskohtule kaebuse esitamise korral tuleb maksta tasu järgmiselt:

a) 14,30 eurot seoses haldusalaste keskkonnaküsimustega ning

b) 20 % haldusmenetluse raames määratud trahvi summast.

- Halduskohtule apellatsiooni esitamise korral tuleb maksta tasu 240,00 eurot.
- Põhiseaduskohtule apellatsiooni esitamise korral tuleb maksta tasu 240,00 eurot.

Ekspertdidasu suurus on väga kõikumine ja sõltub iga üksiku juhtumi korral järgmisest:

Ekspertdidasu, mida makstakse erinevatesse valdkondadesse kuuluvate suurte projektide kohta hinnangu koostamise eest (nt projektid, mis hõlmavad 10 aakri suurus ala või vähemalt 10 km pikkust transpordinfrastruktuuri), kuid mille puhul ei tule teha kohapealset üksikasjalikku uuringut, võib jääda hinnanguliselt järgmisse vahemikku:

Õhusaaste:

15.000 — 40.000 EUROT

Müra:

20.000 — 50.000 eurot (transpordiprojektid);

10.000 — 40.000 (muud suured projektid).

Taimestik, loomastik, elupaigad:

25.000 — 50.000 eurot (transpordiprojektid);

10.000 — 30.000 — (muud suured projektid).

Põhimõtteliselt sõltuvad advokaaditasud alati asjaomase menetluse kestusest ja keerukusest. Seega osutavad järgnevad hinnangulisel summad individuaalsetele juhtumitele ja ei ole üldkohaldatavad.

a) tagatisdeposiidi seadmine astme KMH menetlus:

Advokaaditasu ütluse koostamise ja suulisel istungil osalemise eest on olnud 2.500 eurot.

Teise astme menetlus sõltumatus keskkonna kohtus:

Tasu apellatsiooni ning täiendava kirjaliku menetlusdokumendi ja kahe kirjaliku avalduse esitamise eest — 4.130 eurot.

b Esimese Astme eia menetlus seoses riikliku maanteega:

Tasu määramise vaidlustamise eest — 5.400 eurot.

Halduskohtu menetlus:

Tasu teise astme otsuse peale kaebuse esitamise eest — 5.000 eurot.

Tsiviilkohtumenetluses arvatatakse ajutiste meetmete kohaldamisega seotud kulud vastavalt tsiviilasjade lõive käsitlevatele sätetele, nimelt Austria riigilõivuseadusele. Kulude suurus sõltub hagi summast:

7000 eurot 142,50 eurot	70 000 eurot
700 EUROT	28 EUROT
7.000 EUROT	142,50 EUROT
70.000 EUROT	661 EUROT

Turve Austria kohtukulude seaduse artikkel 32.

Austria täitemenetluse seadustiku kohaselt tuleb ajutisi meetmeid käsitlevate menetluste puhul võtta kahju hüvitamise kohustus (SEC. 390 (Exekutionsordnung — EO))

Kahju hüvitamise kohustus tuleb võtta teatavatel tingimustel, kui kahtlustatava suhtes on algatatud haldusõigusrikkumise menetlus.

Seoses haldusmenetlustega (sealhulgas KMH menetluste ja sõltumatus keskkonakohtus toimetatavate apellatsioonimenetlustega) sisaldab üldine haldusmenetluse seadus sätteid selle kohta, millised kulud tuleb tasuda ja kes seda peab tegema. Põhimõtteliselt peab iga pool tasuma oma kulud (nt eksperdiarvamuste esitamisega seotud kulud) ise. Ametiasutuse tehtud rahalised kulutused (need on kulud, mis kanti konkreetse menetluse raames ja mis ulatuvad kaugemale ametiasutuse tavapära halduskuludest — nt tasu mitteametliku eksperdiarvamuse esitamise eest) peab tasuma projekti taotleja.

Kohaldatakse kulude katmise suhtes peamiselt valitsevate menetlustes on halduskohtu või põhiseaduskohtu poole (nn „kaotaja maksab” põhimõte: Menetluse kaotanud pool kandma võitnud poole kulud.

Keskkonnaalaste teabenõuete esitamine on vabastatud templimaksust ja tasudest ning sellepärast ei tasu (SEC. 16 Umweltinformationsgesetz — UIG). 14 tule 6 Eingaben 5 (23) tehtud ametlike toimingute korral riigilõivuseadust (Gebührengesetz)).

XII. Finantsabimehhanismid

Õigusabi antakse tsiviilkohtumenetluse seaduse alusel.

Halduskohtu ja põhiseaduskohtu menetlused

Juhul kui isiku sissetulek on väike ja tema rahaline olukord on ebakindel, on tal võimalik taotleda õigusabi. Osa õigusabist võib moodustada ka ajutine vabastus menetluskulude tasumisest. Õigusabitaotlus tuleb esitada hiljemalt kaebuse esitamise ajaks.

Põhimõtteliselt ei ole haldusmenetlustega seoses võimalik õigusabi taotleda.

KMH menetlus

Eesmärgiga vältida olukorda, kus keskkonnaombudsmanil ei ole võimalik KMH menetluses osaleda või sellist menetlust algatada suurte kaasnevate kulude tõttu (nt suured rahalised kulutused — SEK. 76 üldine haldusmenetluse seadus), on nad sõnaselgelt vabastatud rahaliste kulutuste hüvitamise kohustusest (KMHd 3. aasta keskkonnamõju hindamise seadus).

Austrias toetab keskkonnamenetlustega seotud kodanikualgatusi rahaliselt kodanikerühmade toetamisega tegelev alternatiivne roheline ühendus „BIV” (Grün-Alternativer Verein zur Unterstützung von BürgerInnen-Initiativen). <http://www.gruene.at/index.php?id=69849>

ÖKOBÜRO on Austria ainus valitsusväline keskkonnaorganisatsioon ja avalikke huve esindav keskkonnaõiguse organisatsioon, mis pakub õigusalast nõustamist keskkonnaküsimustes:

- Keskkonnaadvokaadid saavad füüsilisi isikuid seaduslikult nõustada,
- kuid nad ei saa osaleda õigusesindajana keskkonnamenetlustes.

Õigusnõustamisele juurdepääsuks ei ole tingimusi seatud — iga füüsiline isik võib pöörduda nii valitsusväliste organisatsioonide kui ka keskkonnaombudsmani poole.

Keskkonnaombudsman annab tasuta nõu keskkonnaküsimustes, kuid põhimõtteliselt tegutseb ta institutsioonina, kes kontrollib objektiivse keskkonnaõiguse järgimist keskkonnamenetluste raames.

Tasuta (pro bono) õigusala abi antakse üksnes tsiviil- ja kriminaalmenetluste raames (Verfahrenshilfe), samuti halduskohtu ja põhiseaduskohtu menetluste raames. Kui see välja arvata, siis ei saa keskkonnaasjades õigusabi taotleda.

Keskkonnaombudsman tegeleb keskkonnaasjadega, kontrollides objektiivse keskkonnaõiguse järgimist keskkonnamenetluste raames.

XIII. Ajakohasus

Haldusorganid peavad taotluste ja kaebuste üle otsustamisel tarbetu viivitusega ning tegema otsuse hiljemalt kuus kuud pärast sellekohase taotluse esitamist või kaebuse (CP. Turve 73 üldise haldusmenetluse seaduse ja SEK... Seaduse 27 punkt 1; Nimetatud kohustuse rikkumine võib kaasa tuua nõuete kohaselt otsustada, et riigivastutuse seaduse (Amtshaftungsgesetz — AHG). Kuid aja jooksul võivad olla erinevalt reguleeritud vastavates valdkondlikes õigusaktides.

- Juhul kui haldusasutus ei ole kuue kuu möödudes otsust teinud, võib menetlusosaline esitada kõrgema astme asutusele devolutiivse kaebuse (Devolutionsantrag). Seejärel peab see ametiasutus tegema otsuse põhjendamatu viivitusega ja hiljemalt kuuekuulise otsustusaja lõpus.
- Juhul kui pool pöördus haldusmenetluse raames kõrgeima haldusasutuse poole (apellatsioonimenetluse või devolutiivse menetluse raames) ja see ametiasutus ei tee otsust õigeaegselt, on poolel õigus esitada halduskohtule kaebus seoses kohustuste täitmata jätmisega (Säumnisbeschwerde). Halduskohus näeb seejärel tähtjaks 3 kuud ette, et otsuse tegemisega viivitanud ametiasutus peab otsuse tegema. Pärast selle tähtaja möödumist läheb otsustuspädevus üle halduskohtule.

Põhimõtteliselt kehtivad eespool nimetatud tähtjad üldiste haldusmenetluste ja ka keskkonnaalaste menetluste korral (kui valdkondlikud aktid ei kaldu kõrvale üldise haldusmenetluse seadusest).

- Teatavate KMH menetluste korral on üldpõhimõtet muudetud ja ametiasutus peab otsuse tegema üheksa kuu jooksul (KMHd 7/2 keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus).
- Menetluse toimetamise tähtaeg riiklike maanteed ja kiirraudteeliinidega seotud KMH on 12 kuud (SEC. 24b/2 keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus).
- Keskkonnamõju eelhindamise menetlus tuleb lõpule viia kuue nädala jooksul (SEC. 3/7 keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus) ning riiklike maanteed või kiirraudteeline hõlmavate projektide puhul kaheksa nädala jooksul (KMHd 24/5 keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus).
- KMH menetlustes on pooled kohustatud esitama oma kaebused nelja nädala jooksul pärast haldusotsuse jõustumist.

Tavapärased kestused

- 2011. aastal kestsid tavapärased KMH menetlused keskmiselt umbes 17 kuud.
- Lihtsustatud KMH menetluse keskmine kestus oli veidi alla kümne kuu.
- Keskkonnamõju eelhindamise menetlused kestsid keskmiselt veidi üle nelja kuu.
- Sõltumatu keskkonnakohtu menetlused kestsid keskmiselt veidi alla kuue kuu.

Kui kohus ei tee tsiviilkohtumenetluse raames otsust mõistliku aja jooksul, võib otsuse tegemisega viivitavale kohtule esitada tähtaja määramise avalduse (Fristsetzungsantrag). Asjaomasel kohtul on seejärel otsuse tegemiseks või avaldusega nõutava mis tahes muu toimingute tegemiseks aega neli nädalat. Juhul kui kohus ei ole pärast neid nelja nädalat ikka veel otsust teinud, edastatakse taotlus kõrgema astme kohtule, kes määrab esimese astme kohtule asja kohta otsuse tegemiseks uue tähtaja. Peale nende otsuse tegemist käsitlevate sunnivahendite ei ole kohtutele otsuse tegemisega hilinemise korral mingeid sanktsioone ette nähtud.

Põhimõtteliselt peab ametiasutus tegema otsuse põhjendamatu viivitusega ja hiljemalt kuus kuud pärast menetluse algatamist (SEC. 73 üldine haldusmenetluse seadus). Haldusmenetlustes on devolutiivse kaebuse ja kohustuste täitmata jätmist käsitleva kaebuse halduskohtule esitamise tähtjad ainsad õiguslikult siduvad tähtjad, mida haldusasutused peavad järgima.

XIV. Muud küsimused

Apellatsiooni saab esitada alles pärast seda, kui esimese astme menetlus on lõpule viidud ja on tehtud ametlik otsus.

ÖKOBÜRO annab teavet keskkonnaasjades kohtu poole pöördumise võimaluste kohta. Teabematerjal käsitleb kaebeõigust ja apellatsiooniõigust haldusmenetlustes, selgitusi menetlusosalise õiguste kohta, menetlustingimusi ning KMH ja IPPC menetluste sisu. Peale selle antakse teavet keskkonnavastutuse ja keskkonnaalast teavet käsitlevate menetluste kohta, teatavate valdkondlike keskkonnaalaste õigusnormide kohta, mis käsitlevad Euroopa kodanikualgatuse esitamist, ja muu sarnase kohta. Lisaks on organisatsiooni veebisaidil avaldatud lingid olulistele keskkonnaseadustele ja asjaomaste institutsioonide kontaktandmed:

<http://www.oekobuero.at/>

Lisaks jagab teavet õiguskaitse kättesaadavuse kohta föderaalne keskkonnaamet:

<http://www.umweltbundesamt.at/umweltsituation/uvpsup/uvpoesterreich1/verfahrensablauf/beteiligung/>

Föderaalne põllumajandus-, metsandus-, keskkonna- ja veemajandusministeerium annab üldsuse kaasamise, keskkonnateabe, KMH ja Århusi konventsiooni kohta teavet järgmistel veebisaitidel:

<http://www.partizipation.at/>

http://www.lebensministerium.at/umwelt/betriebl_umweltschutz_uvp/kontrolle-info.html

http://www.lebensministerium.at/umwelt/betriebl_umweltschutz_uvp/uvp.html

http://www.lebensministerium.at/umwelt/eu-international/umweltpolitik_internat/aarhus-konvention.html

Austria õigusraamistik, mida kohaldatakse kriminaal- ja tsiviilasjades, võimaldab vaidluste alternatiivse lahendamise viiside kasutamist muutmata või muudetud kujul, kuid haldusmenetlustes seda vahendit põhimõtteliselt ei kasutata.

Üks valdkond, kus vaidluste alternatiivne lahendamine on võimalik, on keskkonnamõju hindamine (KMHd 16/2 UVP -G). Vaidluste alternatiivset lahendamist võib kasutada tavapärase KMH menetluse raames; lihtsustatud KMH menetluse raames seda teha ei saa.

Austrias kasutatakse vaidluste lahendamisel vahendusmenetlust. Austrias keskkonnavaidlustega seotud vahenduse valdkonnas saadud praktilisi kogemusi käsitlev empiiriline uuring näitas, et keskkonnaasjade korral kasutatakse vahendusmenetlust ning et see menetlus võib anda üsna konstruktiivseid tulemusi. <http://www.oegut.at/de/>

Nagu eespool märgitud, on Austria keskkonnamõju hindamist käsitlevas seaduses sõnaselgelt sätestatud maksetähtaja edasilükkamist KMH menetlus vahendusmenetluse projekti taotleja palvel (SEC. 16/2 eia-act)

XV. On välismaalane,

Austria põhiseaduses on sätestatud võrdõiguslikkuse põhimõte. See tähendab, et seadusandlik organ ei tohi ühtesid kodanikke teistega võrreldes diskrimineerida (föderaalne põhiseaduse artikkel 7). Peale selle on rassilise diskrimineerimise keelamist käsitleva föderaalne konstitutsioonilise seaduse (BVG betreffend das Verbot rassistischer Diskriminierung) kohaselt keelatud välismaalaste diskrimineerimine. Keelatud on igasugune diskrimineerimine rassi, nahavärvuse, põlvnemise või rahvusliku või etnilise päritolu alusel. Täitevasutused/haldusorganid on kohustatud järgima võrdõiguslikkuse põhimõtet.

- Sarnaste juhtumite korral on erinevate otsuste tegemine lubatud üksnes juhul, kui see on põhjendatud faktiliste asjaoludega.
- Haldusorganid ei tohi teha suvakohaseid otsuseid.
- Kui haldusasutuse otsus põhineb seadusel, mis on vastuolus rassilist diskrimineerimist käsitleva föderaalne konstitutsioonilise seadusega, siis on ametiasutus rikkunud võrdõiguslikkuse põhimõtet.

Austria ametlik kohtumenetluse keel on saksa keel. Juhul kui pooled või tunnistajad ei räägi saksa keelt, tagatakse tõlkija abi. Kohtumenetluste raames võimaldab kirjalikku tõlget valitsus. Kasutatavad tõlkijad on ametlikult akrediteeritud ja registreeritud. Tõlkekulud peab tasuma asjaomane pool ja lõppkokkuvõttes kaotanud pool (välja arvatud juhul, kui nimetatud pool ei ole õigus saada õigusabi).

XVI. Piiriüleused juhtumid

Piiriülestes KMH menetlustes tuleb välisriigis asuvat mõjutatud poolt teavitada järgmisest:

- Kavandatud tegevusest;

- Võimalikust piiriülesest keskkonnamõjust;
- nende otsuste laadist, mis võidakse teha KMH menetluse raames.

Projekti taotleja peab veenduma, et KMHd käsitlevad dokumendid on täielikud. Pädev asutus on kohustatud saatma selle teabe välisriigis asuvatele mõjutatud pooltele.

Asjaomane KMHd käsitlev dokumentatsioon peab sisaldama järgmist:

- Projekti kirjeldus;
- Mõistlikud alternatiivid;
- Projekti asukohas valitsevate tegelike keskkonningimuste kirjeldus;
- Leevendusmeetmete loetelu.

Vastavalt piiriülese keskkonnamõju hindamise konventsiooni (Espoo konventsioon) mõiste „üldsus” tuleb mõista kui „üks või mitu füüsilist või juriidilist isikut ja vastavalt siseriiklikele õigusaktidele või tavadele nende ühendusi, organisatsioone või rühmi. (üs. Artiklid 1/x Espoo konventsioon).”

Valitsusväliste organisatsioonide ja mõjutatud riigi naabritel on kaebeõigus Austria KMH menetlustes, kui on täidetud teatavad tingimused, mida kohaldatakse ka nende Austria.

Mõjutatud riigi valitsusvälistel organisatsioonidel on kaebeõigus KMHd 19/11 keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus, kui:

- välisriiki on teavitatud kavandatud tegevusest;
- kavandatud tegevuse tulemusena võidakse välisriigis avaldada mõju sellele keskkonna osale, mille kaitsega asjaomane valitsusväline organisatsioon tegeleb, ning
- valitsusväline organisatsioon saaks osaleda KMH menetluses, kui projekti rakendatakse asjaomasel välisriigis.

Samuti välis-,) on tagatud kaebeõigus SEC. 19/1/1 keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusega.

Lisaks on vastavalt Austria valitsusväliste organisatsioonide või naabritega;

Eespool nimetatud pooltel on Austria valitsusväliste organisatsioonide või naabritega samad menetlusosalise õigused. Välisriigi kodanikerühmadel ei ole kaebeõigust seoses piiriüleste KMHd käsitlevate juhtumitega, sest nad ei vasta Austria kodanikerühmade jaoks kehtestatud tingimustele — nimelt puudub välisriigi kodanikel Austrias valimisõigus.

Austrias ei anta õigusabi seoses haldusmenetlustega.

Puudub võimalus valida erinevate riikide kohtute vahel.

See on sisu masintõlge. Lehekülje omanik ei vastuta masintõlgitud teksti kvaliteedi eest.

Viimati uuendatud: 14/09/2016